

OZLJEDA RADNIKA NA LINIJI ZA PROIZVODNJU KRUHA

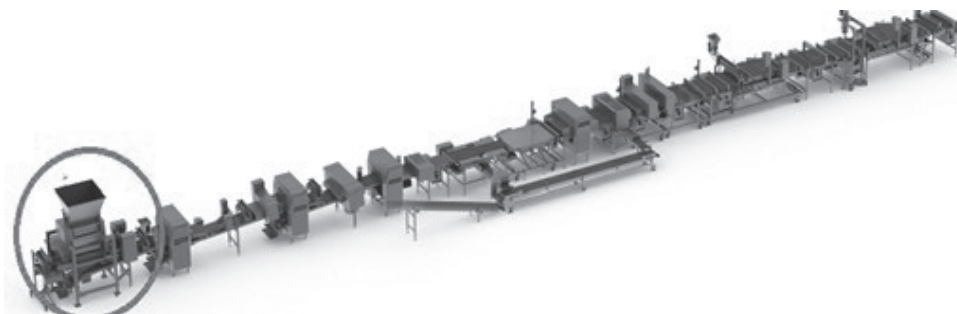
Prilikom obavljanja poslova čišćenja ljevka za tijesto, linije za proizvodnju kruha, ozlijeđen je radnik A.A. zaposlen kod poslodavca X.X. Analiza ovog događaja temelji se na nalazu nadležnog inspektora rada za nadzor u području zaštite na radu, Državnog inspektorata, koji je obavio očevid na mjestu događaja i poduzeo propisane inspekcijske mjere kako bi se spriječilo ponavljanje ovakvog ili sličnog događaja.

OPIS DOGAĐAJA

Poslodavac je rasporedio radnike A.A. i B.B. na poslove pripreme linije za proizvodnju kruha zbog promjene na tamno tijesto. Radnici su morali očistiti ljevak na razdjelniku tijesta (slika 2).

Na dnu ljevka su 2 noža, osovine sa 3 lopatice s naoštrenim vrhom, koje odvajaju (režu) tijesto na određenu težinu. Čišćenje ljevka obavlja se ručno špahtlom za struganje tijesta pri čemu se radnik mora potpuno sagnuti i ispružiti ruku do kraja kako bi došao do dna stranica ljevka. Radnik A.A. otišao je do ljevka, a radnik B.B. bio je kod upravljačkog ekrana i zaustavio je rad razdjelnika tijesta, ali su noževi još neko vrijeme bili u pokretu. Radnik A.A. u tom trenutku zakoračio je nogom na stranicu ljevka kako bi ga mogao lakše očistiti, noga mu se poskliznula i upao je u ljevak, a noževi, koji su još bili u pokretu su mu prikliještili obje noge.

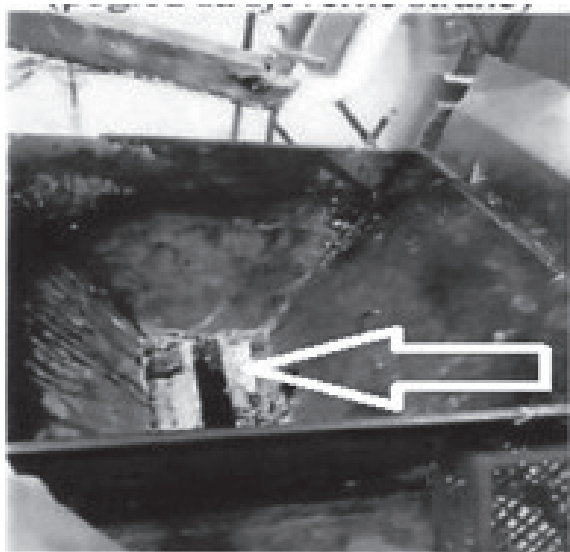
Radnik B.B. odmah je nazvao održavanje kako bi mehanički oslobodili noge radniku A.A., a potom je nazvao hitnu pomoć.

Slika 1. Linija za proizvodnju kruha

Slika 2. Razdjelnik tijesta

Slika 3. Mjesto ozljede

PROVEDBA PROPISA ZAŠTITE NA RADU

Poslodavac je obavezan organizirati i provoditi zaštitu na radu, vodeći pri tome računa o prevenciji rizika te obavještavanju, osposobljavanju, organizaciji i sredstvima.

Uzimajući u obzir poslove i njihovu prirodu, poslodavac je obavezan, u skladu s odredbama

članka 18. Zakona o zaštiti na radu (N.N., br. 71/14., 118/14., 94/18. i 96/18.; u daljnjem tekstu: ZZR), procjenjivati rizike za život i zdravlje radnika i osoba na radu, osobito u odnosu na sredstva rada, zbog sprečavanja ili smanjenja rizika. Nadalje, obavezan je na temelju procjene rizika primjenjivati pravila zaštite na radu, preventivne mjere, organizirati i provoditi radne i proizvodne postupke, odnosno metode te poduzimati druge aktivnosti za sprječavanje i smanjenje izloženosti radnika utvrđenim rizicima, kako bi otklonio ili sveo na najmanju moguću mjeru vjerojatnost nastanka ozljede na radu.

Procjena rizika se, u skladu s odredbom članka 2. Pravilnika o izradi procjene rizika (N.N., br. 112/14. i 129/19.), provodi za sve poslove koje za njega obavljaju radnici i osobe na radu (poslovi čišćenja lijevka na razdjelniku tijesta) te mora odgovarati postojećim opasnostima, štetnostima i naporima. Postupak se sastoji od prikupljanja podataka na mjestu rada, analize i procjene prikupljenih podataka što uključuje: utvrđivanje opasnosti, štetnosti i napora, procjenjivanje opasnosti, štetnosti i napora i utvrđivanje mjera za uklanjanje odnosno smanjivanje opasnosti, štetnosti odnosno napora. Uz navedeno, pri procjenjivanju rizika moraju se uvažiti provedbeni propisi iz zaštite na radu (Pravilnik o zaštiti na radu pri uporabi radne opreme, Pravilnik o sigurnosti strojeva).

Na temelju utvrđenih činjenica u postupku procjenjivanja rizika, za poslove čišćenja lijevka na razdjelniku tijesta, poslodavac je obavezan, u skladu s odredbama članka 44. ZZR-a, planirati, pripremati i provoditi radne postupke te razraditi i primjenjivati tehnologiju rada tako da ne ugrožava sigurnost i zdravlje radnika. Pri tome poslodavac treba uvažavati najvišu moguću razinu zaštite od rizika na radu i u vezi s radom, a u skladu s pravilima zaštite na radu i drugim propisima, i obavezan je osigurati da samo radnici koji su dobili odgovarajuće upute smiju imati pristup mjestima na kojima postoji ozbiljna i specifična opasnost.

Dalje, poslodavac je obavezan, u skladu s odredbama članka 27. ZZR-a, na temelju procjene rizika, osposobiti radnika za rad na siguran način, obavijestiti ga o svim činjenicama i okolnostima koje utječu ili bi mogle utjecati na sigurnost i zdravlje (o organizaciji rada, rizicima i načinu

izvođenja radnih postupaka i sl.), objasniti mu i osposobiti ga za praktičnu primjenu mjera zaštite na radu koje je dužan primjenjivati tijekom rada u skladu s procjenom rizika kojima je izložen na radu i u vezi s radom te u slučaju promjene, odnosno pojave novih rizika, neovisno o tome je li s tim u vezi već izmijenio ili dopunio procjenu rizika. Osposobljavanje radnika provodi se, u skladu s odredbama Pravilnika o osposobljavanju iz zaštite na radu i polaganju stručnog ispita (N.N., br. 112/14.), prema programu osposobljavanja koji se mora temeljiti na procjeni rizika, mora obuhvatiti sve opasnosti, štetnosti odnosno napore utvrđene procjenom rizika te načine otklanjanja i treba sadržavati popis pisanih uputa za rad na siguran način za sve poslove koje radnik obavlja.

Isto tako, poslodavac mora, u skladu s odredbama članka 9. Pravilnika o zaštiti na radu pri uporabi radne opreme (N.N., br. 18/17.), radnike upozoriti na opasnosti kojima su izloženi, radnu opremu koja se nalazi u radnom prostoru i na sve promjene koje na nju utječu, u mjeri u kojoj utječu na radnu opremu koja se nalazi u njihovom neposrednom radnom okruženju, čak i ako je izravno ne uporabljaju i mora osigurati odgovarajuće obavijesti i, ako je potrebno, pisane upute za radnu opremu koju koristi pri radu. Radovi održavanja radne opreme obavljaju se u stanju njenog mirovanja. Ako to nije moguće, moraju se poduzeti odgovarajuće mjere zaštite da se takvi radovi obavljaju bez opasnosti od ozljeđa ili oštećenja zdravlja radnika ili da se obavljaju izvan opasnih područja (Prilog I. navedenog Pravilnika)

Svi radnici moraju se, u skladu s odredbom čl. 32. st. 1. i 2. ZZR-a, obavijestiti o svim rizicima i promjenama koje bi mogle utjecati na sigurnost i zdravlje radnika a pisanim uputama osigurati provedba radnog postupka u skladu s pravilima zaštite na radu.

Poslodavac je obvezan, u skladu s odredbama čl. 53. ZZR-a, na mjestima rada i sredstvima rada trajno postaviti sigurnosne znakove na vidljivom mjestu, a ako sigurnosni znakovi nisu dovoljni za djelotvorno obavješćivanje radnika, obvezan je postaviti pisane obavijesti i upute o uvjetima i načinu korištenja sredstava rada, opasnih kemikalija, bioloških štetnosti te izvora fizikalnih i drugih štetnosti na radu.

Poslodavac je obvezan na mjestu rada postaviti na vidljivo mjesto: sigurnosne znakove, znakove za evakuaciju i spašavanje te upute i oznake za rukovanje radnom opremom, u skladu s odredbama članka 62. ZZR-a.

Sredstva rada u uporabi moraju biti, u skladu s odredbom čl. 41. st. 3. ZZR-a, u svakom trenutku sigurna, održavana, prilagođena za rad i u ispravnom stanju te se moraju koristiti u skladu s pravilima zaštite na radu, tehničkim propisima i uputama proizvođača, tako da u vrijeme rada ne ugrožavaju radnike.

POVREDA PROPISA

Očevid navedenog događaja obavio je inspektor rada za nadzor u području zaštite na radu u suradnji s djelatnicima policije. Inspekcijskim nadzorom utvrđene su bitne činjenice o mjestu događaja kao i nedostaci koji su pridonijeli stradanju radnika. Poslodavac X.X. počinio je niz povreda propisa iz područja zaštite na radu, od kojih navodimo sljedeće:

1. Nije, u skladu s odredbama članka 18. ZZR-a, uzimajući u obzir poslove i njihovu prirodu, procijenio rizike za život i zdravlje radnika i osoba na radu, osobito u odnosu na sredstva rada, radni okoliš, tehnologiju, fizikalne štetnosti, kemikalije, odnosno biološke agense koje upotrebljava, uređenje mjesta rada, organizaciju procesa rada, jednodimenzionalnost rada, statodinamičke i psihofiziološke napore, rad s nametnutim ritmom, rad po učinku u određenom vremenu (normirani rad), noćni rad, psihičko radno opterećenje i druge rizike koji su prisutni, zbog sprečavanja ili smanjenja rizika. Nije procijenio rizike za poslove čišćenja lijevka na razdjelniku tijesta.
2. Dopustio je samostalno obavljanje poslova radnicima, a nije ih, u skladu s odredbama članka 27. ZZR-a, osposobio za rad na siguran način, za poslove čišćenja lijevka na razdjelniku tijesta, odnosno nije ih osposobio u skladu s odredbama Pravilnika o osposobljavanju iz zaštite na radu i polaganju stručnog ispita prema programu

osposobljavanja koji se mora temeljiti na procjeni rizika i mora obuhvatiti sve opasnosti, štetnosti odnosno napore utvrđene procjenom rizika te načine otklanjanja.

3. Nije upozorio radnike na opasnosti kojima su izloženi, radnu opremu koja se nalazi u radnom prostoru i na sve promjene koje na nju utječu, u mjeri u kojoj utječu na radnu opremu koja se nalazi u njihovom neposrednom radnom okruženju, čak i ako je izravno ne uporabljaju, u skladu s odredbom čl. 9. st. 3. Pravilnika o zaštiti na radu pri uporabi radne opreme.
4. Nije obavijestio radnike o svim rizicima i promjenama koje bi mogle utjecati na sigurnost i zdravlje radnika a pisanim uputama osigurao provedbu radnog postupka u skladu s pravilima zaštite na radu, u skladu s odredbom čl. 32. st. 1. i 2. ZZR-a.
5. Nije na mjestu rada postavio na vidljivo mjesto upute i oznake za rukovanje radnom opremom, u skladu s odredbama članka 62. ZZR-a.
6. Nije osigurao da sredstva rada u uporabi u svakom trenutku budu sigurna, održavana, prilagođena za rad i u ispravnom stanju, da se koriste u skladu s pravilima zaštite na radu, tehničkim propisima i uputama proizvođača, tako da u vrijeme rada ne ugrožavaju radnike, u skladu s odredbom čl. 41. st. 3. ZZR-a.
7. Nije planirao, pripremio i provodio radne postupke tako da ne ugrožava sigurnost i zdravlje radnika, uvažavajući pri tome najvišu moguću razinu zaštite od rizika na radu i u vezi s radom, a u skladu s pravilima zaštite na radu i drugim propisima, u skladu s odredbama čl. 44. ZZR-a.

PODUZETE INSPEKCIJSKE MJERE

Tijekom očevida inspektor rada je na temelju ovlasti iz odredbe čl. 70. st. 1. Zakona o Državnom inspektoratu (N.N., br. 115/18. i 117/21., u daljnjem tekstu: ZDI), kojom je propisano da se u slučaju utvrđene nezakonitosti izriče, odnosno određuje odgovarajuća upravna mjera, donio usmeno rješenje upisano u zapisnik o inspeksijskom nadzoru, kojim je na vrijeme dok se ne otklone utvrđeni nedostaci, poslodavcu:

- u skladu s odredbom članka 91. stavak 1. podstavak 2. ZZR-a, zabranio obavljanje radnog postupka čišćenja lijevka na razdjelniku tijesta protivno ZZR-om, drugim propisima dok se ne osigura rad na siguran način (upute i odgovarajući alat za čišćenje),
- u skladu s odredbom članka 92. stavak 1. podstavak 8. ZZR-a, naredio da u određenom roku, na vidljivo mjesto, postavi sigurnosne znakove i upute iz članka 62. stavka 2. ZZR-a,
- u skladu s odredbom članka 92. stavak 1. podstavak 2. ZZR-a, naredio da u određenom roku provede provjeru osposobljenosti radnika za rad na siguran način za poslove čišćenja lijevka na razdjelniku tijesta,
- u skladu s odredbom članka 92. stavak 1. podstavak 1. ZZR-a, naredio da u određenom roku izradi procjenu rizika za poslove čišćenja lijevka na razdjelniku tijesta.

Zbog počinjenja prekršaja opisanog u odredbi čl. 98. stavak 1. podstavak 1. ZZR-a, nadležni inspektor izrekao je novčanu kaznu na mjestu izvršenja prekršaja poslodavcu X.X., i odgovornoj osobi, jer nisu procijenili rizike za poslove čišćenja lijevka na razdjelniku tijesta u skladu s odredbama članka 18. ZZR-a.

*Goran Beroš, dipl. ing. stroj.
Državni inspektorat, Zagreb*